

מתיקות השבת

יו"ל ע"י ישיבת 'חיים של תורה - לובלין' פניה"ק ירושלים ת"ו | בראשות הגאון רבי מנחם ברוך יאווע שליט"א תלמידו של מרן פוסק הדור בעל 'שבט הלוי' זצוק"ל

◆ משיחורנו של מורינו ראש הישיבה שליט"א ◆

מתיקות מַדַּת הַתּוֹרָה

"דבר אל אהרן... בהעלתך את הנרות". משה נצטוו לומר לאהרן שידליק את הנרות, והקב"ה לא אמר את הצווי הזה לאהרן בעצמו, כדי להראות לנו את מידת העיון טובה הגדולה של משה, שהוא שמח בטובתו של אהרן אחיו שמוצת הדלקת המנורה נמסרת לו במקום שמושה עצמו יזכה לזה, ולא זו בלבד, אלא שמושה בעצמו מעביר לו את דבר ה' לזכות במוצהו זו, והוא עושה זאת בעיון טובה, ללמדנו שגם במוצות ראוי להתנהג בעיון טובה.

והדברים אמורים לזגמא כלפי עליה לתורה או סנדקאות, שהיצר מטעה גם אנשים חשופים לבא על דברים קאלי לדי' פעם ומרובות, באשר כל אחד רוצה לזכות במוצהו זו וחרבו נוטלה ממנו, ומפך שנתנו אנו למדי' לשמח בטובת חברנו שייצק הוא במוצהו, כי הויתור והשלים חשופים למפני הקב"ה יותר מאשר לקב' מוצות קאלי על ידי מרובות וקטטות, והמציאות מוכחת שפאשר אדם כוותר לחברו על מוצהו וכל שפון על כל טובה אחרת, אינו מפסיד מכה, אלא הקב"ה מזכה אותו להבא לטובה או למצוה פזאת, וכגון שפיון שוותר על הסנדקאות, מזכה אותו ה' שייגד לו גן או נד נוסף וזכה להיות סנדק וזכה גם לאריכות ימים ושנים, שעל ידי זה יוכל להיות סנדק גם אצל צאצאיו הנאים.

אָח שְׂהוּא אֹהֶב או שׂוּנָא?

ושלמה מלכנו אומר בשיר השירים: "מי יתנה באח לי", ואפשר לפרש זאת ששלמה מלכנו מבקש בקרבו מי יתן שפול אחי שאינם אחי מהאם, אלא רק בני דוד אבי יהיה בשלום אתי קאלי הם אחי מהאם ולא יתנהגו אלי כפאדניה שבקש לקבש את המלוכה המיעדת לי.

ובמד' (תנחומא שמות כו) מובא פרוש נוסף: אתה מוצא כל האחים שונאים זה לזה, קון שונא להבל, שמעאל שונא ליצחק, עשו שונא ליעקב, והשכטים שונא ליוסף, אבל עם ישראל מבקש, "מי יתנה באח לי", אנו רוצים להיות באהבה

ואתוה זה עם זה, על ידי שלא נהיה דומים לאחים ששונאים זה את זה, אלא נהיה דומים לאחים הקדושים משה ואהרן שעליהם נאמר: "הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד", שהיו אוהבים ומחבבים זה את זה וישמחים זה בגדלת זה, כי הרגישו שכל אחד משלים את חברו וכל אחד מהם לא בקש את הגדלה לעצמו, ואךרה, הם כבדו והמליכו אחד את חברו, וכך זכו ללמד את עם ישראל תורה ודעת.

עֲנוּה עַל אַף הַגְּדֻלָּה

ובקאמת משה רבנו, בעת שהיה רועה את הצאן, זכה להתגלות ה' וראה בעיניו מראות אלקים, שראה את הסנה בוער באש ואינו אכל, וה' דבר עמו בחבה גדולה פנים בפנים, והדבר היה אמור לגרם לו להרגיש גדלה והתנשאות, אבל לא פן, שבשעה שה' אמר לו: לה' גאל את ישראל, הוא אמר לה', יש לי אף גדול ממני והוא ידוע ומפדסם בעם ישראל כבר למשה שנים רבות, וכמספר (שם) במדרש, שעד שלא בא משה, היה אהרן מתנבא לעם ישראל במצרים, ואם פן, לעם ישראל יהיה יותר קל לקבל מאהרן מאשר שיבוא משה ויקח את מקומו.

ובכה משה משתדל בכונה אמיתית לשכנע באמת פביכול את הקב"ה שיעדיף לשלח במקומו את אהרן אחיו לגאל ולהנהיג את עם ישראל, ולא כפי שהיינו חושבים שלכאורה משה רבנו יבין שאכן רק לו ראוי להנהיג את ישראל, מפיון שהוא רואה שה' כל קר מכבד אותו ונגלה רק אליו בסנה.

הַתּוֹרָה מְנַיֵב רוּחֵים

והלמוד עבורנו הוא שפיון שכלל אדם יש תמיד מתקרים במקצוע שלו ובתחום שלו, לכן עלינו להתחזק תמיד בעיון טובה, שאמנם בתחלה נדמה לאדם שהויתור שלו הוא על חשבונו, לאחר מן יראה שלא די שהוא לא הפסיד מכה, אלא הוא רק הרויח מכה מאד מאד.

ושלמה מלכנו ממשיך ואומר: "אמצאך בחיץ

מתיקות הניסים

— מכתבים למערכת —

גלגולים של מתיקות

מעשה זה נלקח מתוך שיחתו השבועית של מורנו ראש הישיבה שליט"א:

נחלקו מרן השלחן ערוך והרמ"א, האם מתר לשחק בכדור בשבת, לפי מרן הש"ע אסור ולפי הרמ"א מתר, ומורי ורבי מרן פוסק הדור בעל "שבט הלוי" כתב (ח"ט סי' טו) שבמינו, שגם המבגרים משחקים בכדור, אינו מקצה בשבת אפילו לדעת מרן הש"ע, על כל פנים בתוך הבית.

ובקאמת הקב"ה לא כרא שום דבר לחנם, וכשאנו רואים ילדים או מבגרים שמשחקים ומשליכים את הכדור מצד לצד ופוסלים זה את זה עם הפדור, עלינו ללמד מכך לקחים נכונים, שהכדור המתגלגל מרמז לנו על גלגל הדבר הזה, גלגל הוא שחוזר בעולם, שהקב"ה מגלגל על האדם הנהגות שמים לפי הנהגותיו במדה כנגד מדה.

ולכן עלינו לעסק תמיד במעשים טובים, בכדי שמון השמים ינהגו עמנו במדה טובה ישועה ורחמים, שגלגל הוא שחוזר בעולם ומשחק הפדור המתגלגל הוא משל לכה שקמו שכעת אחד זרק את הפדור על חברו ונתק הפדור ישבו אליו, כך כשאדם זרק דבור טוב לחברו, וכגון שמציע לו שדוך טוב, הרי שבסופו של דבר המעשה הזה יועיל לו בכפל כפלים.

ומעשה ששמעתי בענין זה: אבא אחד ממשפחת כהן (השמות לצור הספיר) ספר לי שחפש בחדיפות שדוך לבנו והדבר לא עלה בידו, ורבו המליץ לו לעזר לאחריים ובדאי כך יראה גם ביטועת בנו, שהרי אמרו חז"ל (ביבא צד.) 'כל המבקש רחמים על חברו והוא צריך לאותו דבר הוא נענה תחלה' וכל שפון אם עוזר לחברו בפעל בדבר שהוא עצמו נצרך לזה, בודאי שישועת תחלה.

לכן החל לחפש שדוך לבן של שכנו ממשפחת לוי ודבר עם שדכנים עבורו, ואכן יום אחד שמע על הצעה טובה ממשפחת

« המשך המעשה בעמוד ד' »

לך נחת רוח על ידי שיהיה לי את מדת העין טובה
המעלה שיש לאהרן אחי.

ועל פה ה' צוה אותו לצוות את אהרן על הדלקת
המנורה, כדי להזכיר לו שגם הוא פעל מדת עין
טובה עצומה, ששמח בכך שאהרן זוכה במצוות
הדלקת המנורה במקומו, וכן בפרשת תצוה מביאר
שמשוה שרת את אהרן וביניו והלבישם את בגדי
הכהונה ולא התקנא בהם, אף על פי שבכך הכתיר
אותם בכהונה ולא את זרועו.

רק לפי פמזות התורה שהוא למד, אלא בעקר לפי
העונה שהוא רכש מהתורה שלמד, וכמו שראים
בין משה לאהרן, שהקב"ה העריף את אהרן מאד
אף על פי שהוא לא עמד בהר סיני ולא קבל שם
את התורה כמשה, מפיו שהיה היה מלא בעונה
והספים להמליך עליו את משה אחיו אף על פי
שהיה קטן ממונו.

ולפי זה אפשר לפרש את הפסוק "מי יתנה באח
לי", שמשוה רבנו אמר לה': מי יתן ואזכה לעשות

אשקרה", אנו עם ישראל רוצים להיות עם אהבה
לקב"ה, כמו שאהרן אהב את משה רבנו ונשקו
בזמן שראה את מעלתו שה' בחר בו לגאל את
ישראל, ובכזות עינו הטובה זכה גם הוא כמשה
לתת תורה לעם ישראל באורים ותומים שנשא
על לבו, שצוה העביר את דבר ה' לעם.

מדד הגדלה

והדבר מלמדנו שהגדלה של האדם אינה נמדדת

מתיקות עין טובה

המשיניות להרמב"ם אבות ד ה) ומצינו שהקב"ה בחר וזקא
בהלל הנקון, שצצה בת קול ואמרה שהלכה כבית
הלל מפני שזוהו וזעלובין הן (שיריוני ג), ומכך ראים
שיתכן שאדם עוסק במלאכה פשוטה ומשפלת,
כהלל שהיה חוטב עצים, וזקא בגלל שפלותו
הוא יכול לזכות לדרגה גדולה אם רק ימלא את
שעותיו בתורה ובמעשים טובים כמיטב יכולתו.

וכמו שמוצינו בפרשת נצבים, שהתורה מפרטת
דרגות של אנשים שבאים לפני ה', "אתם נצבים
היום בלכם" וכו', שבפסוק זה מובאות דרגות של
בני אדם, שבתחלה אדם מרגיש עצמו "ראשיכם",
הינו שהוא חשוב וראש לכלם, ולאחר מכן הוא
זוכה לדרגת "שבטיכם", שהוא מתאזר בעונה
ומרגיש שהוא כלול בכל שבטי ישראל, לאחר

עליו לחשב בעת עבודתו מחשבות של התכלית,
וכגון כשהוא בונה ארון להברו וכן לגמול עמו
בזה חסד ויחשב שרצונו להועיל לו בזה שבניו
ישתמשו בארון ויכלו לגדל בישוב דעת בתורה
ובעבודת ה', כי בפשעה שהוא עוסק במלאכתו,
עליו לזכר שהמלאכה אינה בעקר, אלא שהיא
מתעסק במלאכה בכדי להשיג פרנסה, כדי שיהיה
לו פנאי לרכוש חיי עולם הבא, ואם פן ראוי לו
להשפיל גם בעת מלאכתו לרכוש חיי נצח על ידי
מחשבות של מידות טובות.

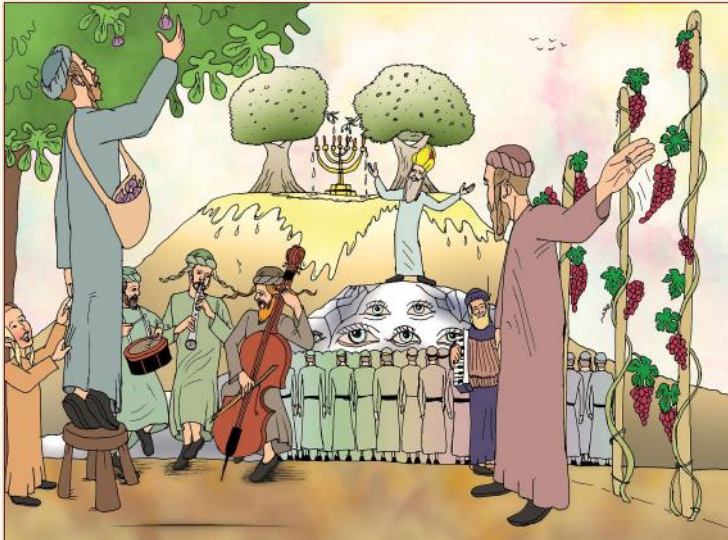
מלאכתו של ענוותן

ועל הלל הנקון מספרים חז"ל (ומא לה) שהיה עוסק
גם במלאכה, ומלאכתו הייתה לחטב עצים (בפי

ממשה ומאהרן אנו למדים את מדת העין טובה,
שהם נתנו גדלה אחד לחברו ומכך יש לנו לקח גם
ללמוד התורה וגם לשיחות חלין, כששואדם לומד
או משוחח עם חברו, יתן לו את זכות הדבור, וגם
פאשר יש לו מה לומר, וינהג בהקמה לעצור את
דבורו בשלב מסוים כמי שאין לו עוד מה לומר,
ובכך יגרם לחברו להשלים את המשפטים הבאים
ויגרם לו בכך שמחה והרגשה טובה שגם הוא
מחדש ואומר דברי חכמה, ובכך יקנה עין טובה,
כי צריך להפסיק כל מיני דרכים פיצד לקנות עין
טובה, וכגון שיעור לחברו לשכר או לרכוש דירה
וכן בחור ימוג פוס מים וזכין מנת אכל לחברו
כדי לקנות עין טובה.

וכמו כן, בפשעה שאדם עוסק במלאכה עצמה,

הסתכלות שטחית ובטחון נצחי

בציור שבכותרת הגליון: רות באה לבית דינו
של בעז להתחנן על נפשה שיקבל אותה
לעם היהודי - על אף הייתה מואבית. ובעז
פוסק שרק מואבי אסור לבוא בקהל ולא
מואבית ולכן היא יכולה להתגרם אף מנת
שיומגע מקה פועם ומוחה נמרצות ברות.
בטענה שגם מואבית אסורה לבוא בקהל
ה'. וכל זאת מפני קפדתו על בעז על שלא
הומינו לששים חתנות בניו ונשפטרו בסבת
קפדתו של מנוח.

מדותיו של מנוח התגלגלו על זרעו. שבנו
שמטו הנכר בציור כשהוא עומד בסמוך
אליו. הוא מבט במעשיו ולומד ממנו ללכת
אחר עיניו. שקמו שאביו לא העמיק להכין
שבזע לא הומינו לחתנות בניו לטובתו.
כדי שלא להחליש את דעתו של מנוח
שלא היה לו ילדים. כך שמטו הלק גם הוא
אחר עיניו ונשא את דלילה הפלשתית והיא
גרמה לכסירתו בכרם עת על ידי הפלשתים
שהומינה אותם להלחם בו. וכשהוא הרגם.
נהרג עמהם.

**על גלגולי הנהגות שמים:
במודר מתיקות הנסים.**

בציור שלפנינו: ציור הפסרת השבת: משיח

צדקנו עומד על אבן של שבעה עינים והמנורה
הסוחרה על הקר השופע שמון זית. וכל עם ישראל
שמחים ומאשרים בהללם וכל אחד יוכל לקרא
לקברו אל תחת פגנו ואל תחת תאנתו. משום שלא

ישפשו שהאחד יקנא בתכרו. כי כלם יהיו בעלי
עין טובה, ואין לנו אלא לנקט במדת הבטחון בה'
שידאנו בקרוב בגאולה השלמה.

מהו בטחון נצחי?

על כך במאמר: 'בטחו בה' עדי עד'.

עצות מתוקות

לפעמים: יש לאדם עדיפות ללמוד תורה ביחידות, כדי להספיק יותר בלמודו, אבל ישנן מעלות גדולות בלמוד עם חבריכם. ומה: א. הוא זוכר יותר את הלמוד. ב. יש לו יותר סיעתא דשמיא להצליח בלמודו ובכל מעשיו. ג. הוא נותן בקר וצדקה, כמו שכתוב: "הנה ימים באים... והשליחתי רעב בארץ לא רעב ללחם ולא צמא למים כי אם לשמע את דברי ה'". ומשמע מפה, שפגשם שיש מצוה לתת לחם וימים לחברו, כך יש מצוה ללמוד תורה ודעת ה'.

וכדי לזכות למעלות אלו, צריך שהלמוד יהיה עם החברים ולא ללמוד מתוך תחרות ורצון להתנשא על החברותא חלילה.

מתוקות שיחי

רבנו של עולם, זכנו ללמוד תורה בציונות תדא עם חברים: ראי ה' וחושבי שמה, ולמדנו: יהיה בעונה ובאהבת חברים, כדי שנוקה ותשרה עלינו את שכינתך, ותכתב בספר את דברי תורתך, כמו שאמרו חז"ל (אבות ג, א), שנים שיושבים ועוסקים בתורה, שכינה ביניהם, שפאמר: "אז נדברו יראי ה' איש אל רעהו ויגבש ה' וישמע ויכתב ספר זכרון לפניו ליראי ה' ולחשבי שמו" ועל ידי למוד כזה נוקה שיתעוררו רחמיך עלינו ותשלח לנו את משיח צדקנו ואז יתבטל כל תשוקותינו הגשמיות ונהיה צמאים וירעבים רק לשמע את דבריך הקדושים והעריבים, אמן סלה.

מחנה: יש לו עין טובה על חבריו שיצליחו ויזכו לגדולה והוא מוכן להיות קטן וענו כ"חטב עצי עד שאב מימיו", כי מתקם בו: "ואני קרבת אלכם לי טוב", שיש לו ספוק ותענוג מעצם קרבתו לה' ואינו נצרך לתענוג הג' של שררה ותפקיד וכבוד.

וזו היתה מעלתו של הלל הזקן שהיה ענו ופשל והגיע למדרגת חוטב עצי: מתוך ענוה גדולה, וגזר זכה בזכות סבו הגדול דוד מלפני שהיה גדול ועצים במדת הענוה, ששל פן זכה שגם צאצאיו פהלה להכין בדרכיו והדבר הסב לו ענג גדול לעולם הבא. ומכאן אנו למדים, כמה חשוב לרכש את מדת הענוה, שבכח זה זוכה שגם צאצאיו ילכו בדרכים קדושות אלו וממשיכים הטובים של צאצאיו: זוכה להתענג לנצח בעולם הבא.

מפן הוא מגלה שפעם הוא בגדר "זקנים", שיש בו הרבה ממדת הזקנה והעצלות ואם פן אינו יכול להתגאות, אחר כך הוא מגלה שיש בו מדה גריעה של "ושריכם כל איש ישראל", שהיא שוטף על כל איש ישראל, שיש לו בקורות על כל אדם, שזהו חסרון גדול שצאצאם.

ענג וספוק אמתי

ואז הוא זוכה למעלת הפסוק השני המדבר מ'עשה טוב', שפשוטא מכיר את שפלותו, הוא זוכה לדעת "טפסם" להיות טהור מלך טהור שלא טעם טעם חטא, אחר כך הוא זוכה ל"נשיים", לתמימות גדולה לפני ה' אפשה צדקנות, שהיא לנשים. יש תמימות מיוחדת, ובעצמותנו שהיא אוהב כל אחד מישראל וגם את "גור אשר בקרב

מחנה מתים ואינו רואה ברוח הקדוש?

מתים, היא לא ידע ברוח הקדוש שהעבד הזה נהרג בכונה תחלה על ידי אנטונינוס, וכך לא יחשש שלא לבשרו על פה, ומדוע הצרף להחיותו?

הגדר של עובד ה'

אלא שמהגמרא הזאת אנו למדים מהו הגדר של צדיק ועובד ה' שדברתו כמלאכה, שזהו אדם ש'מתיה מתים' ולא זרקא שמתיה מתים כפשוטו, אלא גם ובעקר מי שידע להחיות בני אדם מהמנות הרוחניות שלקחם, שהם שרונים בעצבות ובמוריות מעשיהם הרעים והוא יודע לרומם את רוחם ולהקדים מעוונותיהם, ואלו ידיעת נסתרות ברוח הקדוש לא בהכרח שגוראה אצלם, כי יתכן לפעמים שהקב"ה מסתיר מהם ולא מודיע להם דבר מסתם מפני חשבונות שמים וכמו שראויים במשעשה זה פנ"ל.

ואפילו אצל הנביאים מצינו שהיו דברים שה' הסתיר מהם, כמו שאלישע אמר לגחזי משרתו: "וה' העלים ממני ולא הגיד לי", שה' הסתיר מפניו את צערה של השונאת שגנה נפטר, ויתרה מכך מצינו אפילו אצל אבותינו הקדושים שהקב"ה העלים מהם דברים, כגון אצל יצחק אבינו, שפשיעעב בא אליו במרמה לקבל את הברכות, הוא ברוך כי סבר שהוא עשוי, והקב"ה העלים ממנו שזהו יעקב, כי רצה הקב"ה לברך את ישראל ולא את עשוי.

המוסר מהאמור, ששלינו לדעת מה לחפש בצדיק עובד ה' וממה להתפעל, שלא לטעות להתפעל

הגמרא (ע"י) מספרת על אנטונינוס שהיה בא בכל יום לביתו של רבני הקדוש ובהליכות היה לוקח אתו שני עבדים שישירתו אותו, וכשהיה מגיע לפתח ביתו של רבי, היה הורג את אחד מהם, ובחירתו היה הורג את השני וכל זאת כבודי שלא ידעו על כך שהיה בא לביתו של רבי.

וכדי שלא ידעו על כך, בקש גם מרבי ששום אדם לא ימצא בביתו ששהו שהוא בא אליו. יום אחד פשהגוע אנטונינוס אליו, מצא שם את רבי חנינא בר חמא שישב יחד עם רבי, אמר אנטונינוס לרבי: לא אמרתי לך שלא ימצא אצלך אדם פשאני בא אלי? השיב לו רבי: הוא אינו אדם, אלא מלאך.

קטן שבכם, מחנה מתים!

אמר אנטונינוס לרבי חנינא, לך וקרוא לקאן את עבדי השוכב ליד הדלת, הלה רבי חנינא ומצא שם את העבד קשהו מת, ומפניו שהוא סבר שפעת הוא מת בלא ידיעת אנטונינוס, הוא לא רצה לבשר זאת לאנטונינוס, משיח שלא טוב לבשר בשורות רעות, ולכן עמד והתפלל עליו שיתיה, וקם לתתיה. אמר אנטונינוס לרבי, ידעו אני שאפילו קטן שבכם מתיה מתים הוא, בכל זאת כובש אני שפשאני בא אליה, לא ימצא שום אדם אצלך.

וצריך להבין, שמפניו שרבי חנינא וקרוא בפי רבי למלאכה, ואף בכח תפלתו הוא יכול להחיות

בטחו בה' עדי עד

גדולה יותר בחסדי ה' ולהגדיל בלבנו את אהבת ה' ואת אמונתנו ובטחונו בו ויתברך ויבשרו שפאמר: "בטחו בה' עדי עד כי ביה ה' צור עולמים".

בטחו לחיי נצח

וכשצאדם בוטח בה' על ישועתו, וכגון שהוא בוטח בה' שלא יפול, הוא חושש שמה למשע

הרי שפעת קיים המצוה, לבו מתקנר כלפי אותה מצוה ומכאן ואילך הוא עושה אותה בלא לב ובלא טעם וחיית ושוב הוא כבר לא חש טעם טוב במצוה זו.

לכן עלינו להשתדל תמיד לבא מכל מצוה לידי נאמנות לה', על ידי שנבא מכל מצוה לידי הפרה

נאמר: "כל מצותיה אמונה", כלומר שמשרת כל המצוות היא להביא אותנו לנאמנות לה' ומצוה שאינה מביאה את האדם לידי נאמנות, היא חסרה ביסודה והיא גורמת את הפך המטרה, שהיא מרחיקה את האדם מה'.

פי שפסקים מצוה בלי לבא מנחה לנאמנות לה',

הוא פן יפול, ועל כך אומר דוד מלכנו 'בטח בה' עדי עד', היינו שאם אתה מותפלל לה' שלא תצוק, ראוי לך לבטח בה' שבזאתי תצליח, כי גם אם תפול ותצוק תצליח, גם אז ה' ילנה אותה, ואף אם ח"ו אדם נפל ונפטר, ה' ילנה אותו גם בקבר, ויזקה אותו לעולם הבא, כי התפלה והבטחון שהיא בטח בה' יעמידו לו 'עדי עד', היינו גם לעולם הבא.

יבכמו וצמאו חז"ל (קדושין לט:). אין לך קל מצוה

ומצוה שפתובה בתורה שמתן שְׂכָרָה בְּצִדָּה ולא תלוי בה תחית המתים, והן מצוות כבוד אב ואם ושלוח הקן, שהתורה מבטחה עליהן: "למען ייטב לך והארצת ימים", והגמרא אומרת שרבי יעקב רצה ומעשה שאדם קיים את שתי המצוות הללו ונפל ומת, ואם פן הי'ן יתקיים בו "למען ייטב לך והארצת ימים"? אלא שיתקיימו בו בעולם הבא שהוא עולם שכלו טוב וכלו ארוך.

ואמרו חז"ל על הפסוק: "פי ביה ה' צור עולמים",

הי"ד של י"ה זה פנגד עולם הבא, וה"א של י"ה זה פנגד עולם הזה, ללמדנו שאם אדם לא ראה שבטחונו בה' עמד לו לעולם הזה, יהיה סמוך וצבוח שבטחונו יעמוד לו לעולם הבא והוא י"ד קודמת לאות ה"א, ללמדנו שפאמת הטוב ביותר לאדם הוא שבטחונו בה' יעמד לו לעולם הבא, כי שם הוא התענג האמתי והנצחי, והתועלת לעולם הזה שרמונה באות ה"א היא טפלה לתועלת של העולם הבא.

המשך מתיקות הניסים

אברמוביץ, אלא שאלו אפרו שבתם באמצע למדים ועדן אינם מוכנים לשמע עבורה הצעות שדוק, הרב כהן נסה להסביר לאביה שזהו שדוק הגון שחבל להפסידו, אך הדברים לא התקבלו באזניהם, בין כך ובין כך הדברים נשמעו לאזני בתם וכשהיא שמעה מהך הציעה במקומה את חבתה ממשפחת איצקוביץ.

הצדדים משפחת לוי ומשפחת איצקוביץ היו מרוצים זה מזה, ובשטע"מ השדוך נסגר ביניהם ועלה יפה, כעבור כמה חדשים, ישוב בני הזוג הצעיר ושוחחו ביניהם כמה חסד עשה ה' עמם כאשר הרב כהן והבת ממשפחת אברמוביץ היו השליחים לשדך אותם, ואז הבעל אמר לאשתו: באמת יש לרב כהן פן שממתין לשדוך, אולי יש לך להציע את אחת מחברותיך עבורי.

ומיד עלה בלבה להציע עבורי את הבת של אברמוביץ שפעת היא רוצה לשמע שדוכים, השדוך הצע ועלה יפה והשמחה בבית הרב כהן פרצה וגבולות מישועת בנם, לאחר שצפו מאד לראות בישועתו.

המעשה הזה נכר בחוש היאר הקב"ה מגלגל על האדם את מעשיו הטובים, שמפיון שרוב

כהן דאג לכו חבור ממשפחת לוי, הקדים הקב"ה וזמן לו בראשונה את משפחת אברמוביץ, בזמן שכוונתו לחפש שדוך למשפחת לוי ומשם הגיע שדוך למשפחת לוי ממשפחת איצקוביץ, ולמדים, החזיר הקב"ה לרב כהן כגמולו, ובתם של משפחת אברמוביץ נתנה לבנו, ומה גם, שהמעשה הטוב של הבת ממשפחת אברמוביץ שהציעה בעין טובה את חבתה ממשפחת איצקוביץ, התגלגל וחרז אליה, שהבת ממשפחת איצקוביץ יהיה השליחה לשדך לה כהן הרב הטוב את השדוך הנכון שלה.

לכן צריך לעסק תמיד במעשים טובים, שכן יתגלגלו עליו ישועות וטובות, אלא שלפעמים קשה לאדם לעשות מעשים טובים, ועצתו באותו זמן היא לעסק בתפלה ולבקש ולחון את פני המלך ה' שיזקה אותו לעשות מעשים טובים. ואם גם להתפלל אין לו חשק, הינו שאין לו חשק להתפלל בלשוננו, אלא רק לומר את נסח התפלה בקריאה בעלמא בלא לב וכמוצות אנשים מלמדה, יאמר את זה עצמו לפני ה' ויבקש ממנו שיתן לו חשק להתפלל ולשפך את לבו באמת לפני ה'.

ואת זה מצינו במלכות בית דוד, שדוד מלכנו אמר: "אך דוף אויבי ואששים", וחזקיה נכדו הלך לישון ובטח בה' שיעשה את מלחמתו, ולכאורה, מה ראה חזקיה לשנות מהנהגתו סבו

הגדול? אלא יש לפרש, שחזקיה ידע שדוד סבו היה רודף את אויביו בכח תפלותיו ואלו בני דורו היו עיפים מלהתפלל ולכן אמר לה': אנו עיפים וישנים מלהשתמש בכח התפלה, ולכן אנו בוטחים בך שתעשה לנו נסים ותשמיד את אויביו בכדי שהנסים הללו יעוררו את העם מתרדמתם וכן יעסקו בהודאות ובתפלות לפניך.

כי כך היא הדרך הנכונה ביותר לזכות לפעל מעשים טובים ולהנשע בזכותם; על ידי תפלה ובקשה לזכות לפעל טוב, ובקשה לפעל טוב, יודה על כך לה' יתברך בכל לבו ונפשו, אלא שאם לבו רדום ואינו מסגל להתפלל, יבקש מה' על זה בעצמו, שיעורר את לבו לתפלה והודאה.

ושנינו במשנה באבות: 'הזמן קצר והמלאכה מרבה' והפירוש בזה גם על התפלות, שיש לאדם מלאכה רבה להתפלל על דברים רבים שהוא נצרך להם בימי חייו, שעליו להתפלל על עצמו, על בניו ועל נכדיו שימצאו את זוגם ולא יתגרשו ולא יתאלמנו לעולם, 'הופועלים עצלים', הינו שהאדם עצל מלהתפלל על כל הדברים כגון אלו שצריך להתפלל עליהם, ועל פן באות לו חליה צרות בימי חייו, לכן נקח את אבנות אבותינו, אמונת התפלה, ונגמל חסד עם הבריות ובכך יתגלגלו עלינו רחמי ה' לראות בישועתנו הפרטית והכללית השלמה, אמן.

חדוים מתוקים

- א.** מה יותר חשוב מעליה לתורה
- ב.** היאך זכו משה ואהרן ללמד יחדיו את תורת ה' לכל עם ישראל?
- ג.** כמה נמדדת גדלתו של האדם?
- ד.** מהו החסרון של שוטר?
- ה.** מאיזו מדה שרואים אצל צדיק צריך להתפעל?
- ו.** מהו בטחון עדי עד?

התשובות מונחות בתוכן גליון זה. ניתן לשלוח את התשובות לכתובת האי-מייל: 7885595@gmail.com או בהודעה קולית בקו' קול מתקיות: 073-313-4395. בצירוף שם כתובת וטלפון. | הזוכה מפרשת במדבר: משה חדש. מודיעין עלית.

מתיקות שלוח הקן

המנעשים הטובים שאדם עושה הם תולדותיו ונחשבים כבניו שלוח אותו לעולם הבא, ועל כך רומזת מצות שלוח הקן שצבטוינו: "פי יקרא כן צפור לפניך בדרך... שלח תשלח את האם ואת הבנים תקח לך", הינו כפאשר ה' ישלח את הנשמה מהגוף, אזי יקח האדם עמו לעולם האמת את בניו, הינו שרצה ענג ממעשיו הטובים ומהגלגלים שהעמיד בעולם ויחנקם לדרך ה'.

ולפי זה יבנו, מדוע דנקה על מצוה זו התורה מפרטת את השכר של אריכות ימים וישנים, מפני שמצוה זו האדם מתעורר לרכש מצוות ומעשים טובים, כדי שלא יצא מהעולם בידים רקות ועל פן מנזקים אותו מן השמים לאריכות ימים וישנים, בכדי שייכל לאסוף עוד ועוד זכיות.

בטאון רמת אלחנן

בס"ד, סיון תשפ"ב
גליון 365 - שנה 42

קול ברמה

לקבל במייל: 6776168@gmail.com

הילד עם הרובה באלעד

הסיפור הזה הרעיד את הלב. ילד בן 6 היה עֵד למחזה המחריד שבו נרצח אביו היי"ד. בימי הישבעה' ביקש הילד שְׁיִקְנוּ לו רובה, ולאחר שהביאו לו רובה-דְּמָה, לחשה אימו הצדקנית באוזניו גחלי-אמונה שניתזו למרחוק, ואמרה: 'דע לך בני, שכל רובה הוא דְּמָה, וההגנה היחידה היא רק על-ידי התורה הקדושה'.
וגם: הרב ציולק מגלה לילד סוד שגילה לו מרן הגרא"מ שך בשם החפץ חיים

רוֹבָה דְּמָה

מרן הגר"י זילברשטיין:

מה עשה הקונסול בחנות היודאיקה?
■ הגר"א בידרמן עזב את מירון מיד...
■ בעל ה'מתקנות' בביקור אצל מרן הגר"י זילברשטיין
■ הר"ר אברהם-יצחק שפס מרמת-חן נפטר בפתאומיות בשבת

הפעם זה קורה ברמת אלחנן

בחג השבועות, בקריאת התורה, יתיר מרן הגר"י זילברשטיין שליט"א על התורמים לקופת הצדקה של רמת אלחנן

האופנים וחיית הקודש

ועוד סיפור על רובה... אם התרגשנו למראה הנס של המחבל המנסה בפיוע בבני ברק לירות בנער הרוכב על אופניו, ואינו מצליח, תשמעו מה קרה שבוע לפני-כן?

ואתא שוחט

ראש השוחטים, הגרא"י ברקוביץ זצ"ל, מוותיקי רמת אלחנן, שנפטר החודש, ניגש אל הפרה שְׁרָבְצָה וסירבה להיכנס לבית המטבחים ולחש לה דבר-מה באוזן. באותו רגע קמה הפרה ואצה-רצה להישחט

המאוסרים [ב]

מאמר שני הסוקר יהודים יראי-שמים, מנכ"לים ועסקנים בכירים, שברשותם רק טלפון כשר (ובהם גם יו"ר הסנאט האמריקני...). ■ היהודים היקרים הללו שאינם מחזיקים את הסמרטפונים הסמרטוטיים, הם שעשועיו של בורא עולם, ואת המנגינה הקדושה הזאת אי אפשר להפסיק ■ מפעים לגלות את ה-"ויגבה לבו בדרכי ד'", כאשר הכל נעשה בשמחה וברצון, והכי-לכתחילה שיכול להיות ■ הסלולרי בדרך הסלולה

התפלה לעולם אינה תפלה

גם אם הינך קוטע ומקרטע בתפילה, דולג ומדלג - הקב"ה אומר 'ודילוגו עלי אהבה', אני רוצה את התפילה שלך ומתגעגע אליך

הגליון מופץ ברבבות עותקים בכל רחבי הארץ, ובארה"ב, לע"נ הרה"ח ר' אליעזר צבי יוזשעף זצ"ל

אליעזר צבי יוזשעף זצ"ל

בן הרה"ח רבי יום-טוב שליט"א שנקטף לדאבון-הלב יחד עם כל הקדושים, באסון במירון אשתקד. יהי זכרו ברוך!

מרן הגר"י זילברשטיין שליט"א

מרן הגר"י זילברשטיין אמר לאדם בן 36: 'השידוך שלך עדיין לא נולד!' ■ לאחר שכתבתי לו מכתב מנומק חזר השופט מפסק-הדין שלו ■ אשה מתלוננת על בעלה שבמקום ללמוד הוא עוסק בגמילות חסדים

ביקורו של בעל המתיקות הגאון הרב מנחם ברוך יאווע שליט"א במעונו של המרא דאתרא שליט"א בחוה"מ פסח האחרון

בגדר 'יראיו', עד שהקב"ה חולק לו מחכמתו.

בעל המתיקות: התבוננתי בלשון הברכה שתיקנו חז"ל (ברכות נד): ה'רואה חכמי ישראל מברך' שחלק מחכמתו ליראיו, שלכאורה קשה, מדוע לא מברכים 'שחלק מחכמתו לאוהביו', הרי דרגת עובדי ה' מאהבה גדולה מדרגת עובדי ה' מיראה, כדאייתא בגמרא (סוטה לא): 'גדול העושה מאהבה יותר מן העושה מיראה, שזה תלוי לאלף דור וזה תלוי לאלפים דור', וכן כתב רש"י (דברים וה): 'ואהבת' - 'עשה דבריו מאהבה, אינו דומה

עושה מאהבה לעושה מיראה, העושה אצל רבו מיראה, כשהוא מטריח עליו, מניחו והולך לו'.

והנה העובד את ה' מיראת הרוממות, מעלתו גדולה מאוד אפילו לעומת העובד ה' מאהבה, אבל מעלתו גדולה רק לעומת העובד את ה'

מאהבה רגילה, כאהבת בן שאוהב את אביו ואינו ירא ממנו, שאע"פ שיש מעלה באהבה זו, שעל ידה הבן דואג לטובת אביו, אך יש בה גם חיסרון, שהוא מסוגל לפעמים לזלזל באביו, מפני שמרגיש קרוב אליו ואין לו יראה ממנו.

אבל ישנה עבודה מאהבה שהיא גדולה גם מיראת הרוממות והיא 'אהבת הרוממות' שהיא מעולה ביותר, וכמו ששמע שם בדברי חז"ל שאברהם עבד את ה' מאהבה ועליו הפסוק אומר: "כי ירא אלוקים אתה". ולכאורה, כיון שהוא עובד את ה' מאהבה, מדוע הפסוק קורא 'ירא' אלוקים? אלא משום שיראה עניינה הערכה ואברהם עבד את ה' מאהבה עם הערכה גדולה <<

בימי חוה"מ פסח, הופיע בעל המתיקות הגאון הרב מנחם ברוך יאווע שליט"א במעונו של המרא דאתרא מרן הגר"י זלברשטיין שליט"א. בכניסתו פתח הראש ישיבה: יש לי זכרונות מתוקים מאוד מהשנים שהייתי מסתופף כאן בבית המדרש שלכם לפני כשלושים שנה כשהתגוררתי בבני ברק.

המרא דאתרא שמח לשמוע. ואמר לבעל המתיקות: הדברי תורה שלכם מתוקים כמו דבש, הזכרתי בפני שומעי לקחי דברי תורה שקראתי בספר שלכם 'מתיקות התורה' - בראשית.

בעל המתיקות: בהזדמנויות רבות אני מזכיר בשיעורים את פסקי ההלכות המעניינים העולים על שולחנכם ודן בהם עם התלמידים.

בעל המתיקות ביקש לברך על המרא דאתרא 'שחלק

מחכמתו ליראיו', אך המרא דאתרא בענותותו לא הסכים ואמר: יש בכך חשש של ברכה לבטלה...

בעל המתיקות ביקש לברך לכל הפחות בלא שם ומלכות 'ברוך שחלק מחכמתו ליראיו', וגם לזה סירב המרא דאתרא ואמר: אם תברכו יצחקו עלי, והגם שהנוכחים כאן לא יצחקו, אבל המלאכים ששומעים יצחקו עלי.

המרא דאתרא: מורי וחמי הגר"י ש'אלישיב זצוק"ל לא הסכים שיברכו עליו 'שחלק מחכמתו ליראיו', ושאלו אותו מדוע, הרי זה אמת, אמר: בשלמא כשמברכים על חכמי אומות העולם 'שנתן מחכמתו לבשר ודם', זה אמת, כי הם באמת בשר ודם, אבל מי יכול להעיד על עצמו שהוא

המרא דאתרא ובעל המתיקות בסוד שיח בעיצומו של חג המצות

מרוממותו יתברך, ולעבודה כזאת נאה השם 'אהבת הרוממות' והיא המעולה מכולם.

משל למה הדבר דומה, למלך שיש לו עבדים שמשרתים אותו מיראה, ומיראתם הם דואגים שלא יהיה שום חסרון או לכלוך בבית המלך ובחצרו, ובעיקר הם שומרים על שלום המלכות מאויבים וממזיקים, ולעומתם, היה שר במלוכה שאוהב את המלך ומעריך את רוממותו, ומתוך כך הוא דואג שיתרבה כבוד המלך בעולם ושיהיה למלך את כל מה שטוב לו, את הכלים הנאים לו ביותר ואת המאכלים המשובחים והערכים ביותר לחיכו, ומפני הערכתו הגדולה למלך, הוא נזהר תמיד לכבדו, גם בזמנים שקשה לו.

נמצא בבירור, שאותו אדם שעובד את המלך מאהבת הרוממות, מיטיב למלך יותר מאשר העבדים שמשרתים אותו מיראה בלבד, שהם דואגים רק שלא יתמעט כבוד המלך ע"י אויבים או על ידי חוסר נקיות בביתו וכדומה, אבל העובדו באהבת הרוממות דואג שיתרבה כבוד המלך וטובתו ואף נזהר תמיד לכבדו.

זה שמלמדנו דוד מלכנו: "עבדו את ה' ביראה וגילו ברעדה", כלומה, בתחילה על האדם לחתור לעבוד את ה' מיראת הרוממות ולאחר מכן יקנה קנין גדול יותר לעבוד את ה' מאהבת הרוממות, כאומרו: "וגילו ברעדה", הינו לעבוד את ה' בגילה של אהבה ובציוף רעדה הנובעת מהערכה ששמה אהבת הרוממות.

וכשנתבונן נראה שהתנאים והאמוראים הקדושים היו עובדי ה' מאהבה ונידמו במעשיהם לאותו שר המשרת את המלך מאהבת הרוממות, וכמו שמצינו במצוות אתרוג שהם דנו מהו הפרי הנאה ביותר למלך ה' ושעליו התכוון הקב"ה באומרו: "פרי עץ הדר", שמא זה פלפלין (סוטה לה) ושמא הוא רימון או חרוב (ירושלמי סוכה פ"ג ה"ה), עד שהגיעו למסקנא שהפרי החביב ביותר לפני המלך ה' הוא האתרוג, שכל הדיון הזה מוכיח כמה הם עבדו את ה' מאהבת הרוממות ולכן נזהרו ודאגו להביא לפני המלך את הפרי החביב ביותר לפניו.

וכיוצא בזה מצינו נידונים רבים שדנו חז"ל בקיום המצוות, אע"פ שהבירור באופן קיום

המצוות היה ידוע להם מעיקרא כפי מה שהוא ניתן למושה מסיני, ובכל זאת הם דנו בזה מפני אהבתם הגדולה למלך ה' וכמו להבדיל בגשמי שכשארם מדבר מתענוג של אכילה וכדומה, הדיבור הזה מעורר בו כמיהה לאותו תענוג, כך מאותה סיבה דיברו חז"ל ודנו בכל מצוה מהי ההנהגה האהובה ביותר על ה', מפאת אהבתם הגדולה לה' ובכדי לעורר בליבם אהבה גדולה יותר ויותר למלך ה'.

וכמו ששלמה מלכנו אומר: "סמכוני באשיות רפדוני בתפוחים כי חולת אהבה אני", שיש לפרש זאת לעניינינו ששלמה מלכנו ממליץ לנו לסמוך את אהבתנו לה' ולחזק אותה על ידי שנוגן במצוות התורה, כגון לדון מהו 'התפוח' הרצוי ביותר לפניו ולגלות שהוא האתרוג וסיבת כל הנידון הזה הוא "כי חולת אהבה אני".

אם כן, צריכים אנו להבין מדוע מברכים על חכם גדול בישראל 'שחלק מחכמתו ליראיו', שבזה לכאורה אנו מזכירים רק את דרגת ה'יראה' שבחכם ולא מברכים 'שחלק מחכמתו לאוהביו', שבזה היינו מזכירים את דרגת ה'אהבת ה' שבחכם, שזוהי מעלה גדולה יותר?

אלא להבין זאת יש להקדים ולבאר שמידת האהבה נקראת חכמה, שהרי על ידי האהבה משכינים שלום בין אדם לחברו, שפעולה זו היא חכמה גדולה, וכמו שאמר שלמה מלכנו: "מי כהחכם ומי יודע פשר דבר" ופרשו חז"ל (בבב"א ט), מי כה' שידע לעשות פשרה ושלום בין חזקיה המלך לישיעיה הנביא, בזמן שכל אחד מהם סבר שראוי שחברו יבוא אליו כדי להשמיע את דבר נבואת ה'.

לכן ה' עשה את חזקיה המלך חולה, שמתוך כך ישיעיה הנביא הוכרח לבוא לפניו כדי לקיים מצוות ביקור חולים ובאותה הזדמנות אמר לו את הנבואה, על כל פנים רואים שעל האהבה והשלום שעשה ה' בין חזקיה לישיעיה שיבח שלמה את ה' בשם 'חכם', כאומרו "מי כהחכם", כי מידת האהבה היא חכמה.

וכמו כן על בני אדם שמשכילים להשכין שלום עם חבריהם ממשוך שלמה מלכנו ואומר: "חכמת אדם תאיר פניו ועז פניו ישנא" – אם יש

<< המשך בעמוד הבא

>> המשך מעמוד קודם

רצה להביא את בנו להנחת תפילין על ידי השבט הלוי, פוסק הדור מנע אותו מכך, והסביר שהדבר לא מומלץ, בכדי שלא יבוא לידי מכשול של "ולא תתורו" בשרה התעופה ובדרכים, והסביר שהנוק שיהיה לבן מכך אינו שווה את החיזוק שיקבל אצלו.

אותו יהודי ניסה לשכנע את השבט הלוי ואמר לו: כבר קניתי את הכרטיסים ואם לא אבוא אליכם, יהיה לי הפסד ממון, אך השבט הלוי נשאר בשלו ואמר שההפסד שווה את הרווח הגדול של קדושת העיניים, אותו תלמיד ציית לקול פוסק הדור ושיבץ את כרטיסי הטיסה בתוך מסגרת ותלה אותם בחדרו של בנו לאות ומזכרת עבורו על חובת שמירת העיניים.

המרא דאתרא שואל את

בעל המתיקות: הבנתי שעליכם לארץ מווייליאמסבורג? בעל המתיקות עונה בחיוב ומספר: כשגרתי בחו"ל קיבלתי הרבה תורה והשקפה אצל הגה"צ ר' אביגדור מילר זצ"ל שהיה תלמיד הסבא מסלבודקא ור' אייזיק שור זצ"ל, והמרא דאתרא אמר שמכיר את ר' אביגדור מילר דרך הספרים הנפלאים, 'מורדיג' והוסיף: גם אני למדתי אצל ר' אייזיק שור זצ"ל.

בעל המתיקות סיפר גם על השנים שזכה לשמש בארץ את מורו ורבו מרן פוסק הדור הגר"ש וואזנר בעל "שבט הלוי" זצ"ל.

הראש ישיבה מסר למרא דאתרא את ספרו 'מתיקות המועדים - ימי הספירה והשבועות' ומתיקות התורה - ח"ב. המרא דאתרא בירך בחמימות: שיפוצו מעיינותיכם חוצה ותמשיכו לזכות את הרבים במתיקות... שיהיה הצלחה רבה לכם ולכל תלמידיכם, והפטיר: כעת אשב ללמוד בספרים שלכם.

לאחר מכן התקיימה שמחת ברית מילה בהשתתפות המרא דאתרא, ובהזדמנות זו ביקר 'בעל המתיקות' בבית מדרשנו ועסק בתורה באותו ספסל שעליו היה הוגה רבות בתורה לפני כשלושים שנה.

בעל המתיקות הוגה בתורה במקום אשר שם ישב וסיים מסכתות רבות בשנות מגוריו בבני ברק

לאדם חכמה, הוא לא מראה בפניו את כעסו על חברו, אלא חכמתו גורמת לו להאיר את פניו לחברו, ו'לשנות' את החוזה והמרידות שעולה על פניו מפני טענותיו על חברו ובכך הוא גורם שבאמת תיווצר בליבו אהבה כלפי חברו ומסלק את המחלוקת מגבולו, על כל פנים לעניינינו נמצא מכך, שהיודע להשכיח אהבה בינו לבין חברו זוהי חכמה, כאמרו: "חכמת אדם תאיר פניו".

ולפי זה יבוא, שבראיית חכם גדול בישראל אנו מברכים את ה' ברוך שחלק מחכמתו' כלשון השו"ע, (א"ח ס"ו רכד), היינו ברוך שחלק ונתן מידת אהבת ה' שהיא החכמה הגדולה 'ליראיו'

תלמיד חכם זה שבראשית דרכו בעבודת ה' בחר לירא את ה', וכשראה הקב"ה שהוא בוחר לירא ממנו ועובד אותו ביראה, זיכה אותו למעלה הגדולה ביותר לעובדו מאהבת הרוממות, ואדם כזה נקרא 'חכם גדול בישראל', מפני שהוא צדיק העובד את ה' מאהבת הרוממות.

המרא דאתרא התענג מאוד מהדברים.

בעל המתיקות: אחד התלמידים בישיבה ניגש אלי ושאלתו בפיו, שמכיון שבערב יום טוב הרחובות והחניות מלאים בבני אדם, לכן הוא שואל האם יוכל לערוך את הקניות ליום טוב בשעות הבוקר המוקדמות לפני התפילה ובכך להישמר מ"לא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם".

המרא דאתרא: אדם שכוונתו לשם שמים, כדי להישמר ביראת שמים, יוכל לערוך את הקניות לפני התפילה, אלא שקודם לכן יקרא קריאת שמע וכמה פסוקים, מלבד אדם חשוב שלא כדאי שינהג כך, כדי שלא יחשדו שהוא מזלזל בתפילה ויגרם מכך חילול ה'.

והמשיך **המרא דאתרא** וסיפר: בידי הוה עובדא, מעשה שארע אצל רבך פוסק הדור מרן בעל שבט הלוי זצוק"ל, ואני נוכחתי שם בשעת מעשה, שכאשר יהודי אחד הדר בלונדון